

ЕЛЕКТРОСТАТИЧНА ВЗАЄМОДІЯ В НАНООБ'ЄКТАХ. КЛАСИЧНИЙ ТА КВАНТОВІ ПІДХОДИ

Лукіянець Б.А., д.ф.-м.н., проф., Ніконенко І. , магістр
Національний університет «Львівська політехніка», Львів

В роботі зроблені порівняння потенціальних енергій електростатичної взаємодії W двох однакових зарядів q , що містяться в нескінченно глибоких потенціальних ямах шириною $2a$, з їх центрами на фіксованій відстані d , в залежності від ширин ям. Проаналізовані три випадки: 1) заряди – точки, зосереджені посередині ям, тобто на відстані d один від одного; 2) заряди з лінійною густиною $t = q/a$ заповнюють ями і 3) врахована квантово-механічна природа заряду з її ймовірнісним характером розподілу в ямі, а саме $q|y_n(x)|^2$ [1]. При вибраній відстані $d = 20$ у 1-му випадку потенціальна енергія W_1 в одиницях $q^2/4\pi\epsilon_0$ дорівнює 0.050 і її значення не залежить від розмірів ями. В 2-му і 3-му випадках потенціальна енергія є відповідно результатами таких інтегралів:

$$W_2 = \frac{1}{4a^2} \int_{-a}^a dx_1 \int_{d-a}^{d+a} \frac{dx_2}{x_2 - x_1} \quad (1)$$

$$W_2 = \frac{1}{a^2} \int_{-a}^a \sin^2 \frac{np}{2a} x_1 dx_1 \int_{d-a}^{d+a} \frac{\sin^2 \frac{mp}{2a} x_2 dx_2}{x_2 - x_1} \quad (2)$$

(тут n, m нумерують квантові стани зарядів в ямах).

Отримані числові результати дозволяють зробити такі висновки:

- Потенціальна енергія у другому випадку, W_2 , тим більше відрізняється від аналогічної у випадку точкових зарядів, W_1 , чим ширші ями;
- У випадку 3) появляється квантово-механічна залежність W_3 від енергетичних станів взаємодіючих зарядів. Вона є різною для діагональних ($n = m$) основного і збуджених станів та недіагональних станів ($n \neq m$) з різними n і m . Різниця між W_2 і W_3 тим більш відчутна, чим ширші ями

1. Lukiyanets B., Matulka D. Quantum mechanical effects in the Coulomb interactions which are localized in opposite double electron layers// Mathematical Modelling and Computing. – Vol.3, No2 (2016)